

Numerul 18.

Oradea-mare 5/17 maiu 1896.

Anul XXXII.

Ese duminica. Abonament pe an 10 fl., pe 1/2 de an 5 fl., pe trei luni 2 fl. 70 cr. Pentru România pe an 25 lei.

O cucerire.

Pe cărarea îngustă ce șerpuiă pe lângă un stufiș înșins, trecea călare o femeie tineră și elegantă. Ea se așă de minunat și cu atâta grație pe șeua lucosă a calului!

După densa veniă, tot călare, un domn cu mustața neagră și desă, cu părul negru și creț. — Aurelio! strigă el de-odată.

— Ce e? răspuse ea.
— De ce călărim prin locurile acestea?

Fiind că pe aici e așa de plăcut... privește numai în giurul dtale.

— Am dorit de multă vreme ciasul ăsta, ca să pot vorbi ochi în ochi cu dta... În vila dtale nu mi se dă ocașie, fiind că salónele sânt veșnic pline de musafiri, păreții au urechi. Eri a ploat și ai fost silită să stai acasă. Ađi mai răpit cu dta, sigur pentru fericirea mea, căci imi vei da voe să-ți privesc mai de aproape ochii frumoși și să citesc în ei dorințele inimei și gândul dtale.

— Uite la cotitura aceia ajungem pe șosea — răspuse densa dând pintoni calului.

Avusese dreptate. Pe șosea el începuse să călărescă alături de ea.

— Ce vrei de la mine? întrebă ea privind-l țintă.
— Ți aduci aminte de ultima noastră convorbire?
— Dcă nu me înșel, te mirai de ce nu me căsătoresc a doua óră?

— Da.

— Fiind că mi se pare o nebunie să me căsătoresc.

El nu se așteptase la răspunsul acesta, dar întrebă mai departe.

— Dar ai fost căsătorită cu decedatul dtale bărbat.

— Tocmai asta me face să nu mai cad în aceeaș greșelă.

— Pot să știu adevăratele motive?

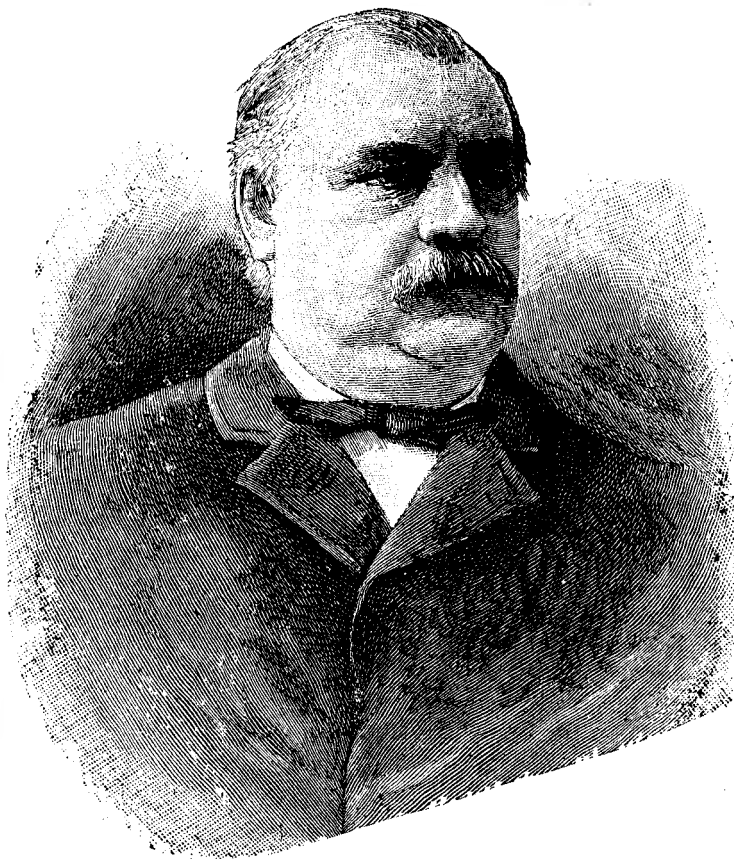
— Nu e nici unul — răspuse ea scurt și adăose: „Aici e pietriș, trebuie să-l sărim...”

Ea dete pintoni calului care sări petrișul. El se ținea mereu alături.

— Și nu te-ai hotărît nici pentru mine?... duse el hotărît să ajungă la țintă.

— Să me căsătoresc cu dta? întrebă ea riđend. „Nu“!

— Și de ce nu?

CLOVER CLEVELAND.

— Fiind că mi-e prea plăcută libertatea!

— Crezi că te-aș ține secestrată?

— Nu cunosc nici un bărbat care să fi dat deplină libertate nevastei sale... De altmintearea credem că femeia trebuie să știe totdeauna că de asupra capului ei atârnă sabia lui Damocle... Ea tremură din cauza primejdiei dar suferința și chinul are și o plăcere mare.

— Pentru întâia oară în viața mea am aflat un om său mai bine decât o femeie atât de sinceră — strigă el râzând.

— Mi se pare că vei fi mai reu ca ori-care alt bărbat.

— Eu?!. . Ce te face să crezi lucrul ăsta?

— Nu vezi că me persecutezi cu gelosia dta. Ce-ar fi când ai avea asupra mea drepturi de bărbat?

— Ei, nu vrei să me înțelegi de loc — țise el cu nerăbdare. Acum sunt gelos din pricină că nu ești nevasta mea.

— Poți să-mi faci vre-un reproș intemeiat?

— De loc... Nu me înțelegeți. Eu nu sunt gelos de nici un bărbat, ci sunt gelos de dta.

— Explică-te mai deslușit.

— Dta ești tineră, frumoasă, spirituală și toate ca- it ățile acestea cari ar pute fericii pe un bărbat, se perd inzădar.

— Și ce-ți pasă dta de acesta?

— De... fiind că perderea acestor comori me face pe mine nefericit pe totă viața.

— Nu se poate perde aceea ce n'ai avut nici odată!

— Să admitem aceea ce spui. Dar decât dorești cu patimă ceva și nu poți dobândi acel ceva, atunci totă viața e un chin și mereu ți se sbuciumă inima de dor.

— Tot ce crezi acum nu vei mai crede peste un an de zile. Ceea ce ți se pare acum interesant, minunat și ademenitor o să te plictisească pe urmă, ba chiar o să te enerveze și să te supere grozav.

— Nici odată! țise el. Dta nu me cunoști.

***

După un cias de convorbire în timpul căreia el se încercă mereu s'o convingă c'o iubește, că o adoră chiar și că nu poate trăi fără dânsa, ea a început să râdă cu hohot, pe urmă a dat pînteni calului și a luat-o la fugă.

— Aurelio... încotro? strigă el.

Ea nu voi să-l asculte și mână calul tot mai tare. Dânsul s'a luat după frumoasa femeie, a întrecut-o și pe urmă întorcându-și calul a oprit pe al Aureliei în loc.

— Încotro vrei să te duci? își repetă el întrebarea.

— Acasă!.. Lasă-me! strigă ea și fața i se roșise ca racul.

— Nu te las până nu-mi dai un răspuns hotărît.

— Fugi din calea mea! țise ea amenințându-l.

— Nu vreau! răspuse el cu hotărîre.

În acel moment se petrecu ceva curios. Ea ridică biciul și dete să-l lovească peste obraz. El apucă repede biciul, îl smulse din mâinile ei și-l aruncă jos.

Ea n'a țis nici o vorbă și a pornit-o la fugă cu calul. Înainte inse l'a privit drept în ochi. El a stat o clipă în loc, apoi a urmărit-o. A ajuns-o repede, căci femeia stăpânise mersul calului. Dânsul a observat imediat că în inima ei s'a petrecut ceva.

— S'a desfăcut curéua șelei — țise el liniștit.

— Da, am observat.

— Trebuie să te sobori, decât vrei să eviți o ne-

norocire. Ea se dete încet jos. El se scobori de pe cal și se apropie de ea. Își întinse brațele spre dânsa și îi cuprinse mijlocul. În momentul când piciorul ei atinse pământul, ea își incolăci brațele pe după gâtul lui și buzele ei șoptiră încet:

— Te iubesc și vreau să fiu a ta pentru totdeauna.

O sărutare infocată îi închise gura.

***

Mai târziu, după ce ea se căsătorise cu el, i-a mărturisit schimbarea repede a hotărîrii sale de a nu se mai mărită.

— N'am voit, țicea ea, să fiu femeia unui bărbat care cerșește amorul meu și se obligă să mi se supere mie. Când am văzut că ești mai energic decât mine și nu te lași să fii bătut, am socotit că ești vrednic să-mi fii bărbat...

El o sărută cu patimă.

Lângă lăgănul în care dormia un ânger de copilăș al lor, torcea un pisiu și stătea întins de-alatul un câne mare și cuminte.

SORA DURMA

In trista...

*In trista mea singurătate
De ce te-ai îndurat să vii,
Ca să-ți împrășcii pe ruine
Lumina ochilor câprî?!*

*Ruinele vieții mele
Le 'ngropă ierna de dureri,
Cu flori nici când n'o să le 'mbrace
A dragostelor primăveri!*

*Căci sînt așd străin și singur
Și pentru lumea 'ntregă-s mort,
In sufletul meu tiner încă
Durerea tuturor o port!*

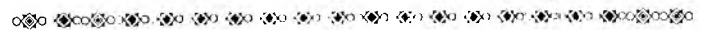
*Și m'am intunecat cu totul
In lumea mea de suferinți,
Perdendu-mi ori și ce nădejde,
Și-a fericirii dulci dorinți!*

*Zădarnic îmi repeți tu basmul
Doios, al sfintei mângăeri:
O rață caldă de iubire
Se pierde 'n năptea de dureri!*

*De-aceea uită că vre-odată
Pe mine ochii ți-ai oprit,
Și stinge chiar și amintirea
Că ôrecîndva m'ai iubit!*

*Amorul teu curat e flóre,
E simțemînt ceresc și sfânt,
Și e păcat să vestețescă
In cimîter, pe un mormînt!*

EMILIAN.

Semnul adevăratei iubiri e iertarea și jertfa pentru ființa pe care o iubești.

Dragostea in poesia noastră poporană.

(Fine.)

Tinerii iubitori strigă în joc, uneori cu scopul de a se distra, de a se 'nveseli; rid, glumesc, ba chiar satirisează câte odată pe dușmanul lor:

Badeo mândruța ta,
Care o iubești acuma,
E neagră ca și nóptea.
Iubește-o bade ș-o ține,
Că-i de gazdă, nu-i ca mine.

Aici la joc, in »Strigături« își spune necasul, durerea că iubește și nu e iubit, ca pe aceea care îl iubește pe el, el n'o poate iubi.

Vai de mine ce să fac ?
Care-mi place eu nu-i plac !
Vai de mine ce să fie ?
Cui plac eu nu-mi place mie !

Și cât de bine se 'nțeleg tinerii la poftă, la dorință, la cereri, patimi, așteptări. Unul ȳice

Sărută-me puiculiță,
Că ești dulce la guriță.

Iar ea înă-i ȳice :

Sărută-me bădișor,
Că de nu me săruti mor !

Dar când iubii au să se despartă pentru o vreme mai îndelungată? E un moment mișcător momentului acesta al despărțirii. Inima lor se bate cu o multiplă putere, intensitatea dragostei își ajunge maximul. Supărare, frică, jale, lăma de dor, iubire 'nvăpăiată, tôte, tôte se ingrămădesc de odată și cu mare forță in inima iubitorilor, când își iau rămas bun. Cât de bucurosi nu s'ar despărți, cât de bucurosi s'ar duce de-ar fi cu puțință in alte lumi necunoscute, neștiute, unde ar trăi o dulce și fericită viață.

Dar sila! Sila e cel mai dușmănos și mai neprielnic factor in această afacere. A fi silit el, feciorul, ea, fata, ei cari se iubesc atât de mult și cu o patimă atât de crescândă, ei, cari s'ar sacrifică ușor unul pentru altul de ar fi cu folos, ei pentru cari la un loc viața e o plutire pe valurile fericirii și ei să fie siliți să se despărțescă. E revoltător această și revoltătoare scenă se petrece in internul lor. Căci cine știe mai întâlnisevor, și când se vor întâlni? mâne, poimâne, peste o lună, un an, doi, trei, poate nici odată. Și cât de greu trece timpul când aștepli, te apăsă ca plumbul. De aceea are drept să întrebe:

Tu te duci bade, sărace,
Eu cu dorul teu ce-oiu face ?

Dă, »sărace«, căci nici el nu vré să se ducă, dar ... trebuie. Și e naturală această întrebare, foarte naturală. Ei au simțit chinurile acestui dor in timpul când se întâlniau mai des; atunci se doriau, dar întâlnirea lor le curmă dorul. Dar acum? Când nu știu, când se vor vedé, și când așteptarea lor va fi multă vreme zădarnică, cum vor suportă ei acest dor ?

Pe el încă îl costă mult despărțirea. Aceleaș gân-

duri sbuciumă și interiorul lui. Drept minim al stărei lui sufletești el îi ȳice :

Când plec mândro de la voi,
Îmi plâng ochii amândoi.

E foarte rar lucru când un fecior de pe sate plânge. El își poate stăpâni inima cu mult mai tare, decât să-i deé frâu liber de a se tângui pentru fiece cuvânt. Drept aceea decât la despărțirea de iubita lui plânge, arată că-i e mare durerea din pept; când ȳice că-mi plâng ochii amândoi, nu vré să înțelégă, că câte-odată i-ar plânge numai un ochiu, ci vré să arete pin acesta intru cât e cu puțință impresia cea adâncă, ce o lasă asupra lui despărțirea, vré să arăte mai bine mărimea ranei ce o lasă această despărțire.

Nu pot, nu știu, nu se îndură să se despartă, și același face uniți, când stau față 'n față, le 'necă vorba, se simt zdrobiți, nimicii.

Și ... cu tótă durerea lor cea sfășietóre, cu tótă amărăciunea extremă a sufletului lor, ei sânt siliți să-și ia rămas bun! Când

Badea ȳice că se duce,
Mândra ese 'n drum și plânge,
Badea 'ntinde hamurile,
Mândra-și șterge lacrămile,

petru că numai lacrămile sânt acum singurul ei mângăetor; ele curg pe istovita-i față vrénd să-i aline durerea, să-i ușureze chinurile. Intr'adevăr lacrămile te mai ușurează, căci ce-ar fi de om, decât in așa grele momente n'ar puté plânge și suspină ?

Iertă-i Dómne păcatu,
Cui a lăsat oftatu,
Că oftatu-i lucru mare
Și e bun la supărare.

Dar mai greu decât tôte greutatele e pentru doi tineri ce se iubesc: *dorul*. El apăsă ca plumbul inimile simțitóre ale lor.

E un lucru de o povară insuportabilă, a dorii pe acela care ții drag, a-l dorii mult și a nu-l puté vedé. Preocupațiunea sufletescă devine un gând neinterupt, că ore *ce va fi făcând, unde va fi și cum va fi* »el« ? Dorul mai are și aceea parte rea, că crește necontentit, că aduce bóla in urma căreia bolnavul se usucă de pe picioare. Nu mai are poftă de nimic, dorește și refuză fără de a ști *ce și de ce?* mereu gânditor și aprópe deprimat; e foarte simțitor. Nu îl distrage nimic, ba chiar îl supără faptul, că in giurul lui sânt ómeni, cari rid, își petrec; îi face reu când altuia îi vine pofta de vorbă; totdeauna îl veđi dus pe gânduri :

Tuturor li-i lumea dragă,
Mie-mi e cernelă neagră,
De ar fi lumea de hârtie,
I-aș da foc intr'o mánie.

Nici somnul n'are putere să se lege de el; atât de mult îi e inferbintată fantasia, că numai târđiu de tot poate să adórmă, dar și atunci visurile îl obosesc cu dulci și triste aduceri aminte.

Atât de mult dor pórtă 'n inima sa, încât trebuie — dându-și séma de sine — să constate, că :

Vai de mine cât dor duc,
Colea séra când me culc,
Diminéța când me scol,
Súnt cu sinul plin de dor.

Și in acest „vai de mine“ se cuprinde multă durere. Cât de mare e puterea dragostei, și cât de mare dorul iubiților.

E de nedescrisă durerea ce ei o sufer din această cauză; nu mai pot; sbuciumările sufletului lor dornic sânt teribile și c'o pătimase mânia, amestecată cu o extremă durere isbucnesc in versurile următoare, cuprințetóre de o intensivă bólă de inimă:

Cine pătimeșce, cine
Așă de cumplit ca mine?
Vie, vie și me véďă,
Véďă, véďă și me creďă,
Cu ce foc petrec in mine!

Astfel sânt simțemintele de dragoste ale poporului nostru românesc și am véďut cât de frumos șcie el că și le esprime și in poesie. Am véďut cu câtă abnegațiune, cu câtă credință, cu câtă putere de iubire și su câtă căldură și neprefăcătorie își iubeșce un fecior român pe draga inimei lui.

Ar fi póte necesar să mai accentuăm aici insemnătatea acestui sentiment la popor, dar eu aflu de prisos această accentuare, de órece acela, care se intereseză de poporul seu românesc și acela, care iubeșce acest popor, va vedé la cea dintéi ocaziune insemnătatea acestui sentiment și-l va respectá ca pe ori ce product al acestui neám. Și mai ales e de prisos această accentuare, decă ne vom gândí la vorba *nosce te ipsum*, adecă caută de te cunoșce mai intéi pe tine énsuți, pe ai tei, și numai dup' aceea alérgă de fă cunoșcința cu streinii.

Incheiu dar lucrarea de față prin a constatá și prin acésta impresionabilitatea poporului nostru și nobilile lui sentimente.

Fata romană nu póte iubi pe un strein de neamul ei; aceluia pe care l'a iubit până când erá Român, îi dice acum, când el s'a lăpédat de neamul lui:

Când erai Român curat,
Sufletul eu ți l'am dat;
Dar de când te-ai unгурit,
Ești ca dracu de urit.

I. OANA.

Găgăuțescu se urcă pe un cântar automatic.

— Stăi, domnule, îi strigă un glumeț: decă te cântărești cu pălăria pe cap, o să atérni mai mult.

— Ai dreptate, reflectézá Găgăuțescu, și-și pune pălăria in subțióră.

Idiotescu soseșce la teatru cu întérđiere.

— S'a început piesa? întrébbă pe un ușier.

— Da, domnule, s'a jucat deja un act.

— Care?

La teatru.

Mama. — Nicule, la teatru nu se vorbeșce.

— Nicu (arătând pe actori.)— Dar áia de ce vorbesc?

La ce să te mai sbați?

La ce să te mai sbați atáta,
Sérmană inimă, in pept?
S'au stins văpăile iubirii
Și nu mai vreau să le deștept.

Și când s'au șters fără de urmă
Ilusiile de amor,
E insedar să lași gândirea
Să sbóre iar in urma lor.

Din amintirile plăcute
Nimic nu-ți mai remâne 'n gând.
In trecét valurile vremii
Le mână tóte rénd, pe rénd.

Și din noianul vecinictéi
Mai poți a stringe amintiri?
O, nu 'ncercá, când in vieța
In van sânt ori-ce opintiri.

De ieri uiți tóte până astăzi
Ca 'n préjma dorilor un vis;
Un gol fără de fund e nóptea,
Intr'énsa tóte le-a închis . . .

P. O. BOCCA.

Un om fericit.

De Henri Malin.

Sub ferestrele mele, un orb trece dílnic, diminéța și séra.

E un cerșetor de șaiđeci și cinci de ani, puternic, plin de sănătate, cu o barbă mare albă, stufósă și majestósă.

E imbrăcat intr'un pantolon și intr'o blusă cărpate, dar curate. Nu șciu decă are păr, căci, sub pălăria lui de căprióră, o basma roșie îi stringe capul. Pórtă, atérnat de umeri un sac de pânză, in care pune pânea și tot ce i se dá de pomană.

N'are nici copil nici căne care să-i indrepteze pașii, ci numai un baston gros cu care pipăe drumul.

L'am pândit adesea ori, inchipuindu-mi că o să réstórne scaunele de prin cafenele, că o să se izbésacă de felinare, că o să caďă in vr'un șanț de pe marginea drumului. Dar de loc! Bastonul îi prevesteșce la vreme, ținénd locul piciorului seu al mânei, pipăind solul, pipăind zidul. Orbul prudent, cu urechia la pândă, ocoleșce piedicele, trece pe lângă trecétori, umblă incet și fără jenă. Și notați că vine de la Grand-Montrouge și se duce cine șcie unde in Paris.

Când trebuie să străbată o stradă, se opreșce un minut pe marginea trotuarului, apoi ascultă zgomotul trásurilor; și, in clipa in care șoséua e liberă, trece pe partea cealaltă.

L'am véďut de multe ori, fără ajutorul niménuí, intrând in právălii ca să cumpere d'ale gurei.

Eram curios să aflu cum tráeșce cerșetorul acesta.

Intr'o duminică, erá dí de alegere, il zării la Montrouge ședénd pe o bancă de pétră, răďémat de un zid plin cu afișe roșii, galbene séu verđi.

Aruncai in pălăria lui o monedă albă pe care o

Regina balului.

intorce intre degete cu un aer incantat. Imi multumi si imi ura tote fericirile.

Ca sa intru in vorba, ii spusei ca-l cunosc de multi ani, si ca eram minunat de siguranta cu care se calauzia singur in Paris.

„Din obișnuință, bunul meu domn, imi raspunde el; am planul drumului meu in minte; număr strățile și ajung acolo unde vreau să me duc tot așa de bine ca și dta.

— De multă vreme ești orb?

— De la vârsta de șai-spre-șepte ani, in urma unor friguri rele.

Atunci imi povesti viața lui. Vorbiă incet, fără gesturi, într'o atitudine umilită și răbdătoare, cu mâinile imprennate in palaria lui puse pe genunchi.

— Ah! e greu, la început, să nu veți limpede! Imi explică densusul. Am creșut că o să inebunesc! Noptea asta continuă te enervază; te incerci să deschizi pleópele mari de tot cu speranța să pătrunzi intunericul. Ți-e frică; te crești într'una singur; ai nevoie de vorba, să auzi sgomot in giurul teu. Da pe urmă, te obișnuiești.

— Ai început indata să cerșești?

— Da, dle, trebuia. Mama eră văduvă și săracă; eră singurul meștesug ce-mi remânea să-l îmbrățișez. Ea me ducea in tote zilele într'un colț de stradă, și dumineca pe treptele unei biserici cu dejunul într'o batistă. Stam acolo ziua întrégă, intinșend palaria. Ah! am petrecut așa mulți ani, in sóre, in praf, in ploie, in vânt. Și, veți, totuș sunt sănėtos.

— Trăești singur? ii șisei.

— Nu, dle, cu nevėsta.

— Ești insurat! strigai mirat.

— Da, șise zimbind.

Imi istorisi căsătoria lui.

— M'am insurat la douėzeci și cinci de ani; mama murise; me iubiă așa de mult că nu vrea să me lase să plec singur d'acasă. Inainte de a muri, me recomandase unei vecine care eră prietena ei, rugând-o să me ia la dēnsa. Se invoiră, și fata femeii acesteia, o copilă de vre-o șapte-spre-șepte ani, numită Enrieta, fu însărcinată să me insoțescă diminēta și séra. Se interesă mult de mine fetița asta, și fie de milă, fie de altceva, îi plăcui.

Și zimbind, adăogă:

— Trebuie să-ți spui, dle, că nu eram urit in tinerețe, cu totă infirmitatea mea. Se șice că eram un băiat destul de frumos și cochet pe deasupra...

Apoi urmă serios:

— Pe mine vocea Enrietei m'a fermecat indata ca o musică frumósă. Când se inoptă, dēnsa sosiă să me ducă acasă, îi recunoșeam pașii de la cinci-șeci de metri. Ne intorceam incet, ca să vorbim mai mult impreună; inima ei imi încălșia brațul. Pe drum o intrebam cum are pėrul, cum îi e chipul, și incet, incet îi formam portretul in minte. Intr'o séra, trecēnd pe sub niște arbori, îi sărutai mâna și îi spusei cât de mult o iubesc. Peste șase luni, mama ei bine voi să ne cunune.

Rēmase gânditor câteva clipe, apoi ca să-și ascundă emoțiunea, urmă vesel:

— De! incașam minunat, șcii! aveam economii și o clientelă minunată. Asta face cât o zestre!

— Ce făcea nevėsta dtale? il intrebai.

— Cosea, dle. N'am mai vrut să-și pėrșă vremea cu mine! Cunoșeam bine drumul.

— Ai copii?

— Da, dle, trei: un băiat care e sergent in regimentul 165 de linie, și douė fete; una e măritată după un lăcătuș, cealaltă lucrază cu mă-sa. După mėsă, mi se citeșce țiarul, séu jucăm domino. Ce furióse sunt când câștig! Am vecini cari vin să me vedă. Facem politică. Uite, astăđi, am votat; șcii pentru cine? pentru ășta.

Intinse brațul și degetele, pipăi afișul lipit lângă el. Eră să facă politică, să-mi esplice părerile lui, dar il oprii:

— In sfėșit, ești fericit?

— Fóрте fericit, dle; n'am de ce să me plâng; am nimerit o femeie cinstită și harnică, nici odată cėrtă intre noi!

— Dar trebuie să te obosescă cerșitul la vârsta dtale.

— Nu, dle, sunt invėțat. Ș-apoi n'aș puté sta fără să nu fac ceva.

Și plecādu-se la urechea mea, șopti.

— Am încă o fată de măritat și trebuie s'o in-zestrez ca pe cealaltă...

Acum, când il intēnese, vorbim impreună și îi dau câte-ceva pentru zestrea fetei lui.

Privire generală asupra bólelor mintale.

Bólele mintale sunt rezultatul unei turburări, produse in funcțiunile cerebrale. La o mare parte din bólele mintale, părțile constitutive ale creerului, nu presintă nici o leziune caracteristică, ce ar puté esplică mai mult séu mai puțin bóla.

Alte ori se găseșce simple congestiuni séu stări de anemie ale creerului. In alte casuri esistă diformațiuni din nașcere ale cavităței craniene și creerului, circumvoluțiunile cerebrale sunt de abia marcate și greutatea creerului póte fi mult mai mică ca in stare normală. Uneori inșe, ca in parilisia generală, esistă leziuni numeróse, fie ca inflamațiuni ale unor părți din suprafața creerului, ori ca atrofii, focare, emoragii, etc.

Causele bólelor mintale sunt numeróse și variate. Ca predominānd asupra tuturor cauzelor se află influența civilizațiunei. E in adevěr fapt vėdit că odată cu progresele civilizațiunei, și numărul bólelor mintale creșce; la popórele sėlbatice, ele sunt aprópe necunoscute și cu cât o țeră e mai civilizată, orașele sale mari dau un număr de alienați neasemēnat mai mare decât acela pe care-l dá poporațiunea de la țeră. De sigur că civilizațiunea își esercită influența sa vătēmătoare, prin trebuințele noi și continue pe cari le crează, prin activitatea cerebrală pe care o intreține și o augmentă, prin sforțările pe cari le necesiteză lupta pentru esistență, prin nevoile, prin decepțiunile rezultate din ambiția nesatisfăcută. La acestea se mai adaogă și influența esceselor de tot felul, a miseriei, a suferințelor morale, a amorului, a remușcănilor și mai ales a alcoolismului, tote inlesnind aparițiunea bólelor mintale, cu deosebire la cei predispuși prin ereditate. Ereditatea este fără indoielă cauza predisponentă de primul rang și fóрте des bólele mintale se găseșce într'o aceeaș familie séu in generații succesive sub forme diferite, putēndu-se schimbá intre dēnșele séu alternānd cu nevrosele, histeria și epilepsia. Ereditatea din partea ma-

mei este mai frecventă decât aceea din partea tatălui. Dintre bólele generale, acelea, cari jócă un rol mai însemnat în ivirea bólelor mintale sânt: Pelagra în nebunia pelagrosă ș. a.

Simptomele bólelor mintale sânt variate și constituiesc caractere proprii fiecăreia din ele. Mania e caracterisată prin acte violente, însoțite de accese furioase; ideile și faptele n'au nici o legătură între ele, memoria amintește tot felul de idei fără nici o ordine; de unde rezultă că risul, plânsul, veselia și furia, se succed și se înlocuiesc una pe alta.

În forma cronică, agitația și accesesele de furie lipsesc, înse delirul e aprópe continuu. În melancolie, delirul este trist, bolnavul e descurajat, are în idee că e culpabil, că a făcut greșeli mari, că e nedemn, are alucinații auđind voci ce-l amenință, totuș fără a se plânge, căci nu se crede persecutat; refușă hrana cređend că nu mai are stomac ori alte organe, ștece că e mort, are tendințe a se sinucide. Acéstă bóla se vindecă după câteva timp, ori ajunge la demență (slăbirea inteligenței.) Unele bóle cronice se însoțesc câte odată de melancolie, de unde și numele dat de cei vechi de Ipocondrie. În nebunia periodică, care e ereditară, se succed la intervale de timp fórté variate, mai multe accese de manie, séu alte-ori escesele de manie alternéză cu accese de melancolie. În bóla numită Delirul sistematizat progresiv, apar alucinații ale auđului; bolnavul pare că aude șópte, voci ori fragmente de conversație în contra sa și le interpretéză în defavorul seu; se crede persecutat, câte odată caută a se sinucide, alte-ori caută a-și résbună; unii se cred maltratați și se tem a nu fi otrăviți. Delirul de persecuție se transformă, după un óre-care timp, în delir de grandóre (ambițios) căci bolnavul, din faptul că se crede persecutat, deduce că trebuie să fie cu totul superior altora ce vor a-l eclipsá ori a se scápá de densus; astfel încep a se crede savanți, bogați, trimiși ai lui Dumnezeu, etc. Bóla se termină prin disoluțiunea (incoerența) delirului și demență.

Une-ori bóla e întreruptă de període de timp în care revine judecata dréptă. Esistă și un grup de desordini mintale în cari influența eredității nervóse este cu totul predominantă și care se presintă prin niște simptome fórté curioase (monomanii), adesea sub depina conștiință a bolnavului. Astfel e frica de a se vedé singur în locuri întinse libere séu în odăi închise (agorafobie și clostrofobie), alții au delirul indoelei adesea sub forma de întrebări diverse pe cari și le pun fără a-și puté da nici un răspuns, or delirul contactelor ce se arată prin ferirea de a atinge anume lucruri din cauza unei frici imaginare; alții simt nevoe continuă a pronunța cuvinte injurióse (coprolalie). Tot aici intră și impulsivitatea de ucidere, dipsomania séu impulsivitatea neresistibilă de a bé, kleptomania (de a furá), piromania (de a da foc) și perversiunile sexuale. La alții, în flne, se vede numai o escentricitate în actele lor de cari nu-și dau sémă, ținend prea puțin compt de conveniente și de regulile sociale. Paralisia generală este forma cea mai frecventă și mai gravă dintre bólele mintale, e mult mai désă la bărbat decât la femece. Se presintă cele mai adese ori cu un delir de grandóre (mai rar cu delir religios ori de persecuție), înse desordonat și contradictoriu și însoțit de o tremurătură specială a limbei, buzelor, a mânilor, dilatarea pupilei, perderea treptată a memoriei, vorba prelungită. În creer și meninge se găsesec focare întinse de imflamație cronică, emoragii și atrofii ale masei cere-

brale. Printre bólele mintale e și idioția care rezultă dintr'o incomplectă dezvoltare a facultăților intelectuale, cu diferite grade, de la simpla slăbiciune a minții până la lipsa complectă de activitate intelectuală și absența instinctelor necesare conservării vieții (imbecili séu idioți propriu șteși.) În idioție, mai mult ca în ori-ce bóla mintală, se vedé așa numitele stigmaté de degenerescentă, constând în micul volum al craniului din cauza osificării prea de timpuriu, în lipsa de simetrie a ambelor jumătăți ale craniului și feței, cerul gurei fórté escavat, dentițiunea neregulată, etc.

În tratamentul diferitelor bóle mintale, condițiunile igienice în care e pus bolnavul, au adesea o influență decisivă asupra bólei. Isolarea este punctul esențial al tratamentului, căci nici în casurile cele mai simple, nu se va puté sperá vindecarea decât bolnavul va fi lăsat în mediul în care s'a produs bóla sa mintală în mijlocul lucrărilor ștenice și intereselor cari nu ar face decât să-i agraveze bóla. Hidroterapia, emisiunile sanguine, revulsivele, medicamentele calmante, iodurul de postasiu, sânt, după indicațiuni, elemente ale tratamentului. Mai târđiu, e nevoe de o direcțiune morală a tratamentului, distrațiuni, musică, voiagiu, lucrări agricole, etc.

DR. IOAN POENARU.

Cartea amorului.

Amorul promite totdeauna mai multă fericire decât ne dá și mai multă plăcere decât ne face să gustăm.

Rochebrune.

*

În genere un om cu spirit care vorbeșce despre amor, este și un amoresat.

Georges Sand.

*

Amorul când se silesc mai mult să placă, adesea displace, prea multă stăruință devine supărátóre.

Georges Sand.

*

Timpul, nu rațiunea, pune capét amorului.

Madame de Sartory.

*

Crudul amor ca să necăjéscă pe muritor, face adesea să nu iubim de loc pe cine ne iubeșce.

Fénelon.

*

Amorul care are trebuință ca să i se dea ceva pentru a-și aduce aminte ca să iubéscă, e un amor copilăresc.

Adrien Dupuy.

*

Nu prin absență-i trece cuiva amorul, ci prin prezența obiectului iubit: ce vedem des, nu mai are farmec.

Ioachim Dufлот.

*

O femece când admiră pe cineva, e în ajun de a-l iubi.

*

Póte cineva să fie gelos fără să iubéscă, dar cine póte iubi fără gelosie?

*

Să nu ceri nimic și să ți se dee totul, iată cea mai mare izbândă în dragoste.

POPORUL.

Descântece.

De ciurmulechiu.

Dómne Mărie maică sftă, de tine eu me rog ție, tu-mi ajută mie pe gândul ce gândesc, pe léc să în-télnesc. — Ciurmulechiul sēcăcios, ciurmulechiu prin beutură, ciurmulechiu prin mâncare, ciurmulechiu prin ostenelă, ciurmulechiu prin potcă, ciurmulechiu de 99 de feluri, te continesc cu puterea lui Dđeu și cu cuvântul meu. Nu pișigă, nu ustură, nu săpă, nu te lăși ca bróșcele, nu te 'ntinde ca rimele, nu scurmă ca porcii, ci te alege și te culege, din rinză de sub rinză, din mațe de sub mațe, din plămâni de sub plămâni, te alege și te culege din creșcetul capului, din fața obrazului, din melciul ochilor, din zgârciul nărilor, din vinele picioarelor, alege-te și te culege și te du in codrii pustii: unde vacă négră nu răgeșce, cocoș negru nu cântă, unde-i ierba nencepută și apa nebeută, și remăe curat și luminat cum Dđo l'o dat, in ciasul ce-o născut nimică nu i-o fost nimica și nu-i fie, ci-i dă Dómne léc de la sfinți, de la ângeri și de la maica sftă, cu aburul meu suflai léc, de la Dđo-i adunai.

Repetéză de 3 ori cu cenușe și cu oțet pe buric.

De bubă.

Dómne Mărie, maică sftă de tine eu me rog ție, tu-mi ajută mie, pe gândul ce gândesc, pe léc să în-télnesc. — Bubă galbină bubă merie, bubă vénéță, bubă focósă, bubă petrosă, bubă măniosă! aice nu te cóce, nici te face, nu infocă, nu ustură, nu te umflă, nu te lăși, că te continesc cu puterea lui Dđeu și cu a maicei sfințe, acolo nu te face, acolo nu roși, nu pișigă, nu ustură, ci te alege și te culege din vine, din ciónte, din piele de sub piele, din carne de sub carne cu aburul meu suflai, léc de la Dđeu adunai.

Repetéză de 3 ori cu bănuși albi, decă nu-s bani cu 3 cărbuni.

Din comuna Saboleiu in Biharia.

AVRAM IGNA.

Doine și hore.

Dóte plugurile umblă,
Numa-meu șede la umbră,
Că potingu-i la birău
Și lanțu-i la fagadău,
Ferele la chișbirău,
Lasă-i bată Dumneđeu!

II.

Cântă cucul de pe paie,
Merg »régute« la bătaie,
Cântă cucul de pe șură,
Merg feciorii la măsură.

III.

— Tot me mir de tine cuce,
Véra vii, véra te duci,
Dară iérna ce mánânci?
— Ce me 'ntrebi tu mēi voinice,
Că eu mânc frunđă de fag,
Și beu apă din vileag
Și cânt mamelor de drag.

IV.

Din purcar și pēcurar,
»Stragameșter« și căprar,
Din curéua cea cu bumbi,
Purtam »potrântaș« cu plumbi.

V.

Hai sāraca ce cātănă,
Când aude trimbița,
Lasă lingura pe blid
Și plécă pe drum plângend.

VI.

Orășel galben feștit (văpsit),
Cu golumb verde 'ngrădit,
Spicuț verde de secară,
Venitu-mi-o carte-aseră,
Să me duc 'n alta țeră,
Că dóră-i mai bună țeră,
Că pânea cu cântu-o sară,

VII.

De trei đile de trei nopți,
Cu pușcile 'npironite,
Cu proțaca fără pită.
Apă încă n'am avut,
Nici o lingură să fi beut.
Me luai la mėsă a scrie,
Pe patimi din cātănie.
La birău din Drăgănești,¹
Vine-o carte să-o cetescă,
Pe feciori să-i andălěscă.
Pe drumuțul alungat,
Ca să mērgă la impērat.
— Pădurița și tirșori,
Unde mergeți mēi feciori?!
— Să ne punem domnișori,
Că impēratul nu ne lasă,
Să ședem iobagi acasă.
Și impēratul că ne chēmă,
De lângă a nóstre mame,
Și impēratul ne poftesce,
De lângă-a nóste neveste.

VIII.

Am o vacă și doi junci,
Și casa plină de prunci,
Prunci-s goi ca și napii,
S'ar prin casă ca țapii,
Ca țapii neimpedecați,
De mălaiu nesaturați.

IX.

Jócă fată ce-i jucă,
Pasă acasă ca-i mănćă,
Cată afară pe hâmbar,
Că ț-a pus mă-la »verzar«²
Decă nu ti-i sătură,
Cată 'n tóte laturile.
Că-i vedé și gardurile.

Din Vălanii in Biharia.

VASILE SALA.

¹ Un sat lângă Beiuș.

² Un fel de plăcinte făcute cu lobodă și cu fărină de semēnță, — unii-l fac și cu curechiu.

SALON.

Pe gânduri.

Ca totdeauna, când me ajunge vre-un necas, am scăpat și ați frêul gândurilor. Luptă nebună incing cu creeru-mi. Ele alergă sêlbaticе una peste alta, sfârmandu-se in cale. Din tótă sfărătura resar noue gânduri și mai făr de cap și mai turbate. Se isbesc cu noue puteri și incing lupta și mai inverșunată. Le-am perdut firul și din vălmășagul de gânduri nu mai am putere să ficez una singură barem...

E bine ca ori-ce luptă să aibă capăt odată. Scăpat de gânduri, îmi ferbe capul și acum, ca și pe când mai ținea încă lupta. Și când creeru-mi se alină, me cuprind noue gânduri...

Ca și alții mulți, îmi pun și eu de atâtea ori problema vieții, dar tot ca și acei mulți, o las neresolvată.

Sântem. De nu am fi, nu ne-am întrebă decât sântem, ori ba. Dar ce sântem? De unde vinim? Unde mergem? Inimile indumnețeite, ori dēi indobitociți, ce vom fi — sântem de la noi, ori întemplarea ne-a dat ființă? Ori ne-a creat vre-o ființă mai pre sus de noi? Avem vre-o menire, ori „Dura lex“ a esistenței noastre ni-e impusă numai din caprițiul acelei ființe mai inalte?

De sântem de la noi? Dar atunci de ce ne căim pururi, că vieța e un chin? Nu avem putere ca să schimbăm după plac când ne vine cea ce ne-am dat noi ênsine? Sântem din întemplare? In ambițiunea noastră ne vine cam peste mână să ne împăcăm cu gândul, că ne-a dat ființei o întemplare próstă și că nu mai șcim ce pôte să aducă peste noi o altă întemplare. Tradițiunile a cătorva mii de ani ne invêță că sântem din voia unei ființe mai inalte. Astăđi vreau unii să se scape de sub influința acestor tradițiuni. Dar e atât de inălțător să șcii că o ființă infinit de perfectă te-a creat pentru ca... Dar asta-i asta! De ce ne a creat? Tradițiunile ce spun că sântem din voia unei ființe mai inalte nu ne conving despre rațiunea esistenței noastre. Ne place să credem, că avem o menire, dar ce anume? Tradițiunile de atâtea mii de ani încă n'au conceput destul de clar respunsul ce ni se cuvine la acestea întrebări. Și până ce nu vom avê bine precizat acest respuns, ne va părê atât de caprițiosă acea ființă nemărginit de perfectă.

Mi se impune de atâtea ori problema lumii și îmi este atât de nepêtrunsă.

E acest univers rezultatul unei evoluțiuni de mii de ani a materiei? Dar de unde a fost materia? Materia nu suferê schimbări decât sub influința puterei. De unde a fost puterea? Inainte de a fi universul, a fost golul nimic? A fost timpul, a fost spațiul. Dar in timp și spațiu? Sântem dedați a privi ca un ce mărginit materia, din care e zidit universul. O șcim mărginită in spațiu, ce e mai firesc ca să ni-o inchipuim mărginită și in timp? A trebuit să fie inaintea universului o ființă mai pre sus de timp și spațiu, mai pre sus de ori-ce materie și putere. Acesta ființă mai pre sus de tôte, isvorul tuturor ni-o inchipuim infinită și perfectă; altcum nici nu o am înțelege.

Decă universul e creațiunea acestei ființe, el tre-

bue să fie demn de ființa ce l'a creat. Trebuie să-și aibă menirea și rostul.

A fost creat acest univers și noi in el, numai pentru ca să fie cine să admire pe infinitul creator? Lucruri de acestea caprițioase ne împedecă iar ca să pêtrundem cele nepêtrunse.

Spun astronomii, că in universul vast un soi de stele duc horă neincetată in cea mai mare armonie. Dic tot ei că odată aceste stele se vor ciocni de olaltă și atunci se va sfêrși hora. Spun geologii că animalele și plantele se perfecțiunea din ce in ce, dar spun tot ei, că tôte aceste vor incetă cu vreme. Poeții cântă frumusețile primăverii, dar ei șciu bine că vine iêrna și atunci inghiață chiar și rađa sôrelui și cerul se inverlește in nori.

De ce alergă stelele in vârtej nebun, numai pentru ca odată să se pôtă lovî de olaltă? De ce infloresce flôrea, numai pentru ca se vesteđescă, chiar când e mai frumósă? De ce suferim chinurile unei vieți in tregi, pentru ca apoi să ne stingem? De ce s'arată aurora, numai pentru ca să dispară iar?

Dar bine. Decă „Dura lex“ a esistenței noastre pretinde ca inainte de ce natura s'ar stînge cu totul, ca să suferê tôte chinurile tantalice ale muncii lui Sisyphus — fie! Dar de ce se perde in négra vecinicie stêua care încă numai incepuse a străluci? De ce se vesteđesce o flôre inainte de ce ar fi inflorit? De ce móre un june când îi stă inainte cea mai frumósă parte a vieții? De ce câte-odată norii ascund aurora, chiar când se iveșce? Astronomi, geologi, acesta-i rostul lumii vóstre?...

Când ne punem problema lumii și a vieții, vin caprițiile acestei firi și nu ne lasă să pêtrundem taina lumii și a ființei ce a zidit-o.

Am scăpat acum de gânduri, dar mi-a ramas nemulțumirea. Când me voi scăpă de ea?

ACSENTE LUCIAN BOLCAȘ.

Societatea pentru fond de teatru român.

— Ședința comitetului. —

Joi la 7 maiu n. comitetul societății pentru fond de teatru român, a ținut ședință la Brașov, luând parte următorii membri: președinte Iosif Vulcan, secretari Virgil Onițiu și Vasile Goldiș, cassar Valeriu Bologna.

Din cele petrecute in acăsta ședință insemnăm următoarele:

Mutându-se sediul societății din Budapeșta la Brașov, schimbarea acăsta, conform dispoziției statutelor, s'a adus la cunoșcința ministeriului de interne. Ministeriul încă n'a luat încă act, dar in đilele trecute a adresat primarului din Brașov o scrisóre prin care o invită să cêră de la comitet ordina de đi a celei din urmă adunări generale. Comitetul a luat măsuri să se indeplinescă numai decât acăsta reclamațiune.

S'a raportat, că reprezentăția teatrală a diletanților români din Brașov, inițiată și condusă de dl Virgil Onițiu, a produs pentru fondul societății un vinit curat de 113 fl. 38 cr. S'a primit cu plăcere, votându-se mulțumită dlui Onițiu, cu rugarea d'a comunică acăsta și damelor și domnilor cari au luat parte la arangiarea acestei serate.

S'a ascultat raportul cassarului, care a arătat că fondul întreg al societății are: 1, în hârtii de valoare 33.658 fl. 77 cr.; b, bani depuși la „Albina“ din Sibiu 24.581 fl. 15 cr.; c, depuși la filiala din Brașov a „Albinei“ în două libele 113 fl. 38 cr. și 98 fl. 50 cr.; d, valoarea cuponelor după acțiunile vechi (78) de la institutul „Albina“ 1248 fl., cu totul 59.599 fl. 80 cr. La suma aceasta vin a se adăuga 156 acții câte are acum societatea la institutul „Albina“ în valoare de cel puțin a câte 250 fl. rezultând o sumă totală de 39.000 fl.; precum și 9 acții la „Transilvania“ în valoare nominală de câte 100 fl., în total 900 fl. Ceea ce arată, că fondul în realitate a atins suma de 100.000 fl.

Pentru viitorul administrație a fondului s'a decis: 1, ca acțiunile institutului „Albina“ să se lase și de-acum încolo în deposit la numitul institut în Sibiu, care le păstrează gratuit; 2, hârtiile de valoare să se vândă toate și adăugându-se la prețul lor și banii ce se află la „Albina“, să se cumpere alte hârtii, cari aduc procente mai mari. Astfel, prin această schimbare, valoarea reală a fondului societății numai decât se va urca bine peste o sută de mii de florini.

Tote hârtiile de valoare și actele societății se vor păstra la filiala „Albinei“ în Brașov, unde pentru comunicațiunea zilnică se va deschide societății un girocont.

Ilustrațiunile.

Clover Cleveland. În nr. prezintă publicăm portretul președintelui Statelor-Unite din America. Cleveland acum a doua oară e în capul republicii americane. Întăia-ora a guvernat de la 1885—88. Trei ani a trăit în retragere, apoi a fost ales de nou.

Regina balului. Este oare fericire mai mare pentru o fată tineră, decât a fi cea mai frumoasă în bal, a fi regina balului? Impresiunea aceasta rămâne neștersă în totă viața. Pictorii totdeauna au desemnat cu plăcere astfel de ființe. Astfel e tabloul lui F. Andreotti din nr. acesta.

LITERATURĂ ȘI ARTE.

Academia Română. A eșit de sub tipar la București o ediție nouă, care conține legea, statutele, regulamentele și decisiunile Academiei Române. Iată câteva puncte privitoare la scopul și ființa acestei instituții. Articolul al doilea din lege spune: Academia Română are de scop cultura limbii și a istoriei naționale, a literelor, a științelor și frumóselor arte. Articolul al doilea din statute hotărășce că Academia are trei secțiuni. Menirea acestora, conform articolului 3 din statute, este: a, *Secțiunea Literară* se ocupă cu diversele chestiuni literare și limbistice, mai ales cu cele destinate a cultivă limba română, precum și cu chestiunile de bele-arte; ea face publicațiuni critice și organizează misiuni lexicografice pentru compunerea unui dicționar român care să pótă fi „tranzitul limbii“; încuragă și recomandă spre premiare operele literare și artistice meritorie, de ori-ce natură; b, *Secțiunea Istorică* se ocupă cu diversele chestiuni de istorie și de științe sociale; culege documente importante, mai ales atingătoare de istoria Românilor, organizează misiuni pentru

asemenea lucrări; ia inițiativă pentru explorarea arheologică a țărilor române; face publicațiuni, încuragă și recomandă spre premiare opere meritorie de istorie și de științe sociale; c, *Secțiunea Științifică* se ocupă cu lucrările de științe esacte și fizice, cari au de scop utilitatea generală; ia inițiativa pentru explorarea țărilor române din punctul de vedere geografic, fiziografic, agricol, medical și economic; organizează misiuni pentru asemenea lucrări; face publicațiuni, încuragă și recomandă spre premiare opere meritorie relative la cunoștința științifică a țărilor locuite de Români.

Forul lui Traian în București. Un inginer italian, stabilit în București, dl Iulius Magni, a publicat o broșură sub titlul de sus, în care proiectează ca în fața universității din București, să se facă o piață mare, în mijlocul pieței să se ridice Columna lui Traian, de ambele părți să se construescă două edificii monumentale, unul Biblioteca și altul Museul, în fața bibliotecii ar vină statua lui Mihail Vitezul, — iar în fața Museului statua ecuestră a regelui Carol I. Înaintea pilastrilor porticelor s'ar așeză statuele altor Domni Români, precum și cele ale bărbaților celor mai ilustri ai țării românești. Tocmai în centrul acelei minunate pieți, scrie dl Magni, va trebui să se înalțe, mândră ca un urieș de bronz, capo d'operă a arhitecturii antice, concepțiune minunată a marelui Apolodor din Damasc, idealul poporului român, reproducerea în mărime naturală a Columnei Traiane din Roma. Prin acest minunat monument, așezat în centrul acelei pieți, incongiurat de clădiri nouă, de statuele vitejilor Domni Români și ale bărbaților ilustri, precum și de palatul universității, acel punct ar devini nu numai locul cel mai plăcut și mai atrăgător, ci încă și centrul intelectual al capitalei României. Și pentru ca acel loc să fie adevăr clasic, nu numai prin amintirea originii nămului român, ci încă și prin menirea lui, dl Magni propune să i se dea numele de Forul Traian adică Forum Trajani, locul de întâlnire al tuturor Românilor, a descendenților legionarilor marelui împărat. Esecutarea acestui admirabil plan, după cum suntem informați, ar costă opt milioane. Ar fi păcat să nu se facă.

O carte nouă de dl V. A. Urechia. Neobositul nostru academician, dl V. A. Urechia, a scos la lumină de curând o carte nouă, intitulată: „Legende, Viața în trecut și Reminiscențe“. Lucrarea aceasta e ediția a treia; în realitate inse e aproape o carte nouă, pentru că din primele edițiuni nu are decât vr'o câteva legende, iar restul e cu totul nou. Mai cuprinde apoi volumul cel nou, „Viața din trecut“ icône fidele de un netăgăduit interes din secolii trecuți ai României. Sânt și „Reminiscențe“ niște admirabile portrete morale ale marilor bărbați români, contimporani autorului.

Descoperirile dlui Tocilescu în Turnu-Severin. Dl Gr. G. Tocilescu, membru al Academiei Române și profesor de arheologie la universitatea din București, a făcut mai multe săpături la Turnu-Severin, în apropiere de piciorul podului lui Traian. Pân' acum s'au găsit ruinele cetății ce a fost construită pentru apărarea podului, mai multe camere, precum și diferite monede, vase și săgeți din timpul Romanilor.

TEATRU ȘI MUSICĂ.

Baritonul nostru D. Popovici în America. Am scris și noi, că escelentul nostru artist baritonul D. Po-

ovici, care mai mulți ani a fost angajat la opera germană din Praga, a plecat în toamna trecută în America spre a debută în câteva orașe de acolo. Din o scrisoare trimisă unui amic, aflăm detaliuri interesante, privitoare la acest debut. Am cutreerat Statele-Unite, scrie artistul, în lungiș și curmeziș și am cântat la Chicago, Boston, Nev-York etc. Pretotindenii am fost primit într'un mod strălucit. La 11 novembre am început turneul în trupa de operă W. Damrosch, care ducea tot în trenuri speciale un personal de peste 300 de suflete: chor, orchestră, decoratori, soliști etc. Câte odată isprăviam reprezentațiunea pe la 12 ore noaptea și imediat ne suiam în vagon unde supeul eră pregătit și mergând mâncam, apoi treceam în dormitoare, călătoriam totă noaptea și totă ziua și spre sêră cand sosiam, ne duceau trăsurile, cum ne dam jos din vagon, drept la teatru. Noroc, că confortul drumului de fier american și cu deosebire la trenurile speciale, nu se pôte în nimic compară cu cel din Europa. Trenul luncă mai mult, salónele numite parlor sânt prevădute cu de tóte.

C E E N O U ?

Conferința națională oprită. Ministrul de interne a oprit conferința națională convocată la Sibiu pe 3/15 mai, pentru cuvântul că în Ungaria numai un partid național pôte să existe, cel unguresc și pentru că terminul conferinței coincide cu data adunării naționale din Blaș de la 1848.

Mórtea unui poet român. Diarele di România ne aduc șcirea, că poetul Traian Demetrescu a murit la Craiova în 29 aprilie, în etate de 29 ani. Tiner, talentat și fôrte simțitor, densusl promitea să devie unul dintre scriitorii de frunte ai noștri. El lasă 'n urmă-i mai multe volume de poezii și prosă. Cea mai mare parte din producțiile sale sânt de o valóre literară necontestată. Cultură oficială nu prea avea, inse cetise mult, se instruisie singur. A fost sârac și a murit sârac.

România la încoronarea țarului va fi reprezentată de prințul moștenitor Ferdinand și de principesa Maria. Prințul Ferdinand a plecat mercuri la 1/13 maiu din București, cu o suită strălucită militară, în care se aflau peneralii Vladescu și Robescu și alți ofițieri superiori; la Viena, prințul a fost așteptat de principesa Maria, care a vinit acolo din Coburg cu principele Carol și cu principesa Elisabeta, pe cari apoi i-a dus la București lt. colonel Coanda. De acolo pârrechia princiară a plecat la Moscova, spre a luă parte la serbări. Misiunea română se va presintă cu mare pompă. Principesa Maria a dus trei-deci de toalete noue.

Serbare la Călugăreni. Societatea Dacia-Traiană din București a arangiat joi la 2/14 maiu o serbare la Călugăreni, drept amintire a luptei în care Mihaiu Vitezul a raportat o invingere atât de strălucită asupra turcilor. Participanții au plecat din București cu un tren special până la Comana, de acolo peste o sută de căruțe au transportat publicul la Călugăreni. Asemenea a vinit lume multă și de la Giurgiu. S'au ținut mai multe discursuri. Apoi o hecatombă de 100 de miei s'a jertfit pentru indestulirea publicului.

O sinucidere romantică. Dilele trecute diarele din București anunțaseră, că dșóra Ecatarina H., elevă a conservatorului de musică și declamație de acolo s'a

sinucis. Ȋiarul „Dreptatea“ din București a controlat adevêrul și a constatat că lucrul s'a petrecut astfel. Dra H. eră prietena tinerului B., funcționar la Banca Națională; de la o vreme inse tinerul a început a o negligiă. Atunci dșóra H. se hotări să supue la ultimă încercare sentimentele necredinciosului ei prieten. Trimite dar la Banca Națională depeșă acêsta: „Vino urgent. Ecatarina otrăvit aseră. Nici o speranță de scăpare. Vino să primești ultimul seu suspin“. Nefericitul B. îngâlbeni și alergă la ea, făcându-și fel de fel de muștrări de conștiință. Dar în loc s'audă prohodul și vecinicia pomenire a popilor, el auđi o romanță cântată la pian de ênsuș dra H. Tablou. Scena duióșă de împăcare cu giugueli și reproșuri reciproce etc. etc.

Căsătoria a 76 pârrechi țigănești. Dumineca trecută s'a celebrat în comuna Dobreni din România căsătoria a 76 pârrechi țigănești, cari în anul trecut s'au convertit la creștinism. Serbarea a avut un caracter cu totul ceremonios și serviciul dumneđeesc a fost oficiat de ênsuș mitropolitul-primît din București. Drept nași serviă multă lume din capitala țerii, precum și din partea locului.

OGLINDA LUMEI.

Luminări naturale. Într'o insulă din marea Sudică creșce un arbore, un fel de bambus, care înlocueșce complect materialul de foc la indieni, căci se aprinde fôrte lesne și arde tot așă de bine ca și un chibrit. Nimic mai simplu, decât modul cum își aprind focul locuitorii insulei cu ajutorul acestui lemn numit Carimara. Ei caută o bucată din acêst lemn ca trestia, îl despice de-alungul în doue părți și în mijlocul unei bucați fac o crăpătură. Cealaltă parte se tae în fâșii subțiri și una din aceste fâșii se introduce în crăpătura celei dintei jumătăți. Acêsta se ține orizontal d'asupra unei grămeđi de surcele mărunte, tăiate tot din Carimara, iar fâșia fiind introdusă în crăpătură, se pune repede în mișcare, intocmai ca un ferêștrêu. Surcelele se aprind la moment și focul e gata. „Carimara“ în limba indienilor însemnă Arbore scânteietor. Nu departe de acești arbori creșce alții cari, în privința întrebuințarei, stau într'o relațiune strânsă cu aceștia. Ei se numesc Dammara. Acești arbori procură insulanilor luminări. Se ia, pentru pregătirea luminărilor ori a faclelor, fôia unui palmier „Sago“, se suceșce în formă cilindrică, se învêrteșce în spirală și se umple cu reșină de „Dammara“. Când reșina se întăreșce, facla este gata și se pôte întrebuință. Ea arde cu o flacără uniformă și limpede. Fôia se consumă d'odată cu rêdăcina, fără a se preface în cărbune. Curățirea mucului acestei facle nu reclamă mai multă ostenelă decât a luminărilor fabricate. Acêstă curățire o fac indieni prin ajutorul a doi spini numiți niak pe cari îi încrucișeză unul peste altul și înțepenindu-i, se formeză un instrument intocmai ca și fôrfecile nóstre. În modul acesta natura a dat indienilor focul și luminatul căci cu „carimara“ își aprind focul, iar din „Dammara“ fac luminări și din „niak“ fôrfece pentru tunsul mucurilor.

Descoperirea unui nou manuscript evanghelic. Vine șcirea că în Asia-Mică s'a descoperit un nou manuscript de evanghelie. Acest document, care datéză din secolul al VI-a, a fost conservat într'o biserică dintr'un mic sat din vecinătatea Cesareei. Un reprezentant al universității engleze, pe de-o-parte, și un savant ame-

rican pe de alta, intraseră in tratative cu autoritățile locale pentru cumpărarea acestui manuscris; inse un rus prin relații amicale, a reușit să cumpere manuscrisul pe prețul de 25.000 franci, in numele țarului. Manuscrisul acesta, care nu este unic in vechime, — se știe că manuscrisul „Sinaiticus“ descoperit de Tischendorf, cel mai vechiu manuscris, de evanghelie, datéză din secolul al V-a, — este foarte frumos și bine conservat. El e scris pe un pergament roșu și numele proprii din el sânt scrise superb in litere arginții, așa și litere „conciiale“. Paginile sânt de format 32|26 cm. și ele pörtă 2 colöne in text. Se crede că acest manuscris nu este altul decât celebrul „Codice N“, din care esistau deja 6 foi la Vatican, 4 la „British Museum“, 2 la Viena și 33 in insula Pathmos, așa că acest manuscris risipit, va trebui să fie intrunit intr'un tot, a cărui valöre, in cazul acesta, ar fi foarte mare.

Măsurarea bucuriei. In curënd vom ajunge ca să nu mai fie nimic ascuns. Un doctor original și-a pus in cap de a „măsură bucuria“. El se servă pentru această de un aparat inregistrator și se baséză pe efectele esteriore ale bucuriei: pulsații, tensiune arterială, etc. Doctorul experimentéză și asupra nebunilor, fără indoielă ca să ia gradul de bucurie la maximul seu. S'a observat că in momentul când cineva e nebun de bucurie, termometrul atinge temperatura apei clocotinde. Starea de indiferență ne dă la această măsurătoare gradul zero. Acum așteptăm ca cu timpul să vedem ce fel de măsurătoare vor mai intreprinde invetații.

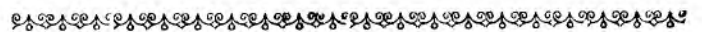
Felurimi.

Domesticirea unui fluture. O colaborătoare a ziarului „Cosmopolitan Review“ istorisește, in anul din ultimele numere ale acestei publicații, cum a ajuns ea a domesticii un fluture. Faptul este destul de rar spre a merita să fie menționat. — Am găsit, ăice ea, in grădina mea un frumos fluture colorat, pe care frigul îl omorise aproape de tot. L'am dus in odaia mea și l'am pus intr'o cutie unde, după doue ore, își revenise in simțiri. Voind să-i scap viața de tot, i-am inmuiat gura intr'un sirop de apă zaharată. Timp de trei zile am continuat acest regim și, a patra zi, insecta a putut ea singură să se așede pe mâna mea și să sugă fără ajutorul meu licorea hrănitore. Din acest moment am fost legați, fluturele meu și eu, de o strinsă amiciție. Spre a-i fi plăcut, am plantat flori in giurul odăiei in care locuiam și, indată ce me vedea, el sbură pe mâna mea, pe brațul meu, pe umărul meu, ca și cum ar fi voit să-mi dovedescă recunoștința sa. Atunci îl puneam pe mésză și-l mângăiam cu mâna pe corpul seu; nu numai că el se lăsă, dar încă se întindea cum fac pisicile, cari se bucură când sânt mângăiate. Indată ce făceam semn că vreau să plec din odaie, se uită la mine așa de rugător ca și cum m'ar fi rugat să rămân. După trei săptămâni el devenise așa de blând încât puteam să-l duc dintr'o cameră intr'alta și să-l arăt mosafirilor mei. Din nenorocire semnele bătrâneței se iviră indată la fluturele meu. Culorile lui vii dispărură, corpul lui s'a sgărcit, pofta de mănecare s'a micșorat și trebuia să-l hrănesc ca pe un copil mic. El n'a mai voit să stea decât in mâna mea și decă-l aședam in

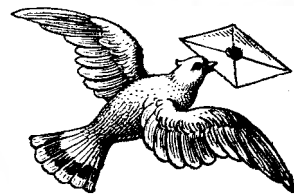
altă parte, făcea mii de sforțări spre a veni la mine. După douedece și patru de zile, de o asemenea viață, el a murit in mâna mea.

„Scobitorea“ crocodilului. Se știe că Herodot dicea că esistă o pasere in Egipt, care trăiește in foarte bună înțelegere cu crocodilii, și că aceștia îi sânt foarte indatorați pentru serviciul, — interesat de alt fel, — de a le curăță dinții de bucățelele de mănecare ce le-a rămas printre dinți. Un scriitor englez dă câteva detalii despre această pasere „scobitorea“: Ea nu se numește „Lobivanellus albiceps“ după cum credea un autor, ci „Pluvianus egypticus“. O altă specie care face de asemenea aceleași servicii, e „Hoploterus spinosus“. Martori oculari spun că au vedut aceste paseri intrând in gura deschisă a crocodililor și eșind, după câteva momente, nevătămate și după ce își făcuseră serviciul.

Originea monopolului de tutun. Cumcă Napoleon Bonaparte a introdus prima dată in Europa monopolul tutunului e un fapt istoric cunoscut tuturor acelora, cari au făcut cunoștința, cât de puțină, cu istoria universală, dar cumcă pe Napoleon, biruitorul lumii, diamantele unei femei l'au indemnat la introducerea acestei reforme economice, foarte puțin o vor ști. Iată cum. La balul cel mai pompos dat in ierna anului 1810 in Tuilerii o damă parisiană a atras atențiunea bărbăților și invidia celorlalte dame asupra sa, atât prin frumusețea cât mai ales prin diamantele de mare preț ce o decorau. — Cine e dama această? întrebă Napoleon. — Madame Babillard, nevasta unui negustor de tutun, fu răspuns. Atot-puternicul împărat cade pe gânduri și nu se mai interesează de frumusețile Parisului. Înca in anul acela, in 29 decembrie Napoleon dă un ordin, prin care dispune monopolizarea tabacului. Ordinul acesta din anul 1811, după calculul unui specialist econom, a adus tesaurului din Franța un venit cel puțin de 10 miliarde. Exemplul lui Napoleon a fost imitat aproape de toți domnitorii din Europa; acum Germania și Belgia se ocupă serios și el cu ideea introducerii monopolului pe tutun.

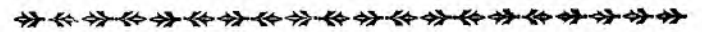
Poșta redacțiunei.

Mulsul oilor. Nu se pöte, din cauza cuprinsului nepotrivit pentru foia noastră.

Craiova. Ne pare reu că nu putem primi ofertul cu care ne-ați onorat.

Budenitz. Innoim cererea noastră. Paris. Merçi.

Călindarul săptămânei.

Duminea S. S. Părinți. Ev. dela Ioan, c 17. gl. 6. a inv. 8.			
Ziua sept.	Călindarul vechiu	Călind. nou	Sörole.
Duminea	5 Mart. Irina	17 Ubald	3 48 7 35
Luni	6 Semt Iov.	18 Ericus	3 47 7 36
Mărți	7 S. Mart. Acachia	19 Malvina	3 46 7 38
Mercuri	8 S. Ap. Ev. Ioan	20 Bernhard	3 44 7 39
Joi	9 Prof. Isaia	21 Felix	3 43 7 41
Vineri	10 Simon. Zilotul	22 Helena	3 41 7 42
Sămbătă	11 Mart. Mochie	23 Desideriu	3 40 7 44

Proprietar, redactor răspunător și editor: **IOSIF VULCAN.** (STRADA PRINCIPALĂ 375 A.)

Cu TIPARUL LUI IOSIF LÁNG IN ORADEA-MARE.